



Besl. O. nr. 89

(2003-2004)

Odelstingsbeslutning nr. 89

Jf. Innst. O. nr. 87 (2003-2004) og Ot.prp. nr. 59 (2003-2004)

År 2004 den 4. juni holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lov

om endringer i straffeloven, straffeprosessloven og sjøloven mv. (fast promillegrense og avholdspliktregler for større skip, et eget straffebud mot tortur, forklaringsplikt for ansatte i finansinstitusjoner mv.)

I

I straffeloven gjøres følgende endringer:

Ny § 117 a skal lyde:

Den som begår tortur, straffes med fengsel i inntil 15 år. Ved grov og alvorlig tortur med døden til følge, kan fengsel inntil 21 år anvendes. Medvirkning straffes på samme måte.

Med tortur menes at en offentlig tjenestemann påfører en annen person skade eller alvorlig fysisk eller psykisk smerte,

- med forsett om å oppnå opplysninger eller en tilståelse,*
- med forsett om å avstraffe, true, eller tvinge noen, eller*
- på grunn av personens trosbekjennelse, rase, hudfarge, kjønn, homofil legning, leveform eller orientering eller nasjonale eller etniske opprinnelse.*

Med offentlig tjenestemann menes i denne bestemmelsen enhver som

- utøver offentlig myndighet på vegne av stat eller kommune, eller*
- utfører tjeneste eller arbeid som stat eller kommune i medhold av lov eller forskrift skal oppnevne noen for å utføre eller helt eller delvis skal betale for.*

Det regnes også som tortur at handlinger som nevnt i annet ledd, begås av en person som handler etter oppfordring eller med uttrykkelig eller underforstått samtykke fra en offentlig tjenestemann.

§ 152 b annet ledd nr. 2 skal lyde:

- (2) påfører betydelig skade på et område som er fredet ved vedtak med hjemmel i naturvernloven

kapittel II, viltloven § 7, svalbardmiljøloven kapittel III, lov om Jan Mayen § 2 eller lov om Bouvet-øya, Peter I's øy og Dronning Maud Land m.m. § 2, eller

§ 422 annet ledd oppheves.

§ 426 første ledd nr. 4 oppheves. Gjeldende første ledd nr. 5 til 9 blir nr. 4 til nr. 8.

II

I lov 16. juli 1936 nr. 2 om pliktmessig avhold for personer i visse stillinger fra nytelse av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel oppheves § 9.

III

I lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lov-brytere m.v. gjøres følgende endring:

§ 16 nr. 2 tredje punktum skal lyde:

For innstevning av vitner gjelder likevel reglene i straffeprosessloven § 275 femte ledd tilsvarende.

IV

I straffeprosessloven gjøres følgende endringer:

§ 210 annet, tredje og fjerde ledd skal lyde:

Dersom det ved opphold er fare for at etterforskningen vil lide, kan ordre fra påtalemyndigheten tre istedenfor kjennelse av retten. Påtalemyndighetens beslutning skal snarest mulig forelegges retten for godkjennelse.

Påtalemyndigheten kan pålegge vitner som nevnt i § 230 annet ledd, å utlevere dokumenter eller andre

ting som antas å ha betydning som bevis, og som omfattes av forklaringsplikten for politiet. Dersom sterke allmenne hensyn tilsier at utlevering skjer, kan pålegg om utlevering gis uten hensyn til om det er åpnet etterforskning i straffesak.

For beslutninger etter annet eller tredje ledd gjelder § 197 tredje ledd tilsvarende.

§ 230 nytt annet ledd skal lyde:

Vitner som har taushetsplikt etter sparebankloven § 21, forretningsbankloven § 18, forsikringsvirksomhetsloven § 1-3, finansieringsvirksomhetsloven § 3-14, verdipapirhandelloven § 9-8 eller verdipapirregisterloven § 8-1, plikter å gi forklaring til politiet om forhold som omfattes av taushetsplikten eller taushetsplikt etter avtale. Dersom sterke allmenne hensyn tilsier at forklaring gis, gjelder forklaringsplikten uten hensyn til om det er åpnet etterforskning i straffesak.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Selv om et vitne ikke har forklaringsplikt etter første eller annet ledd, plikter vitnet etter innkalling å møte på politistasjon eller lensmannskontor i det politidistrikt hvor han bor eller oppholder seg for å avklare om han er villig til å forklare seg for politiet. Det samme gjelder for mistenkte. §§ 110, 112, 113 og 114 gjelder tilsvarende så langt de passer. Påtalemyndigheten kan beslutte at en mistenkt eller et vitne skal avhentes for straks å fremstilles dersom den mistenkte eller vitnet har fått innkallingen lovlig forkynt for seg eller på annen måte har fått kjennskap til innkallingen, og har uteblitt uten gyldig forfall.

Nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir nye fjerde, femte og sjette ledd.

V

I sjøloven skal nytt kapittel 6 A lyde:

Kapittel 6 A. Alkoholpåvirkning, pliktmessig avhold m.m.

§ 143. Alkoholpåvirkning m.m.

Ingen må føre eller forsøke å føre skip som har en største lengde på 15 meter eller mer,

- 1. med en alkoholkonsentrasjon i blodet som er større enn 0,2 promille, eller en alkoholmengde i kroppen som kan føre til så stor alkoholkonsentrasjon i blodet,*
- 2. med en større alkoholkonsentrasjon i utåndingsluft enn 0,1 milligram per liter luft, eller*
- 3. under påvirkning av et annet berusende eller bedøvende middel enn alkohol.*

Villfarelse med hensyn til alkoholkonsentrasjonens størrelse fritar ikke for straff. Forbudet gjelder tilsvarende for den som utfører eller forsøker å utføre tjeneste som er av vesentlig betydning for sikkerheten til sjøs, herunder som los.

Den som forbudet i første ledd gjelder for, må ikke nyte alkohol eller ta annet berusende eller bedøvende middel i de første seks timer etter at tjenesten er avsluttet, når vedkommende forstår eller må forstå at det kan bli politi etterforskning på grunn av utførelsen av tjenesten. Dette forbudet gjelder likevel ikke etter at blodprøve eller utåndingsprøve er tatt, eller politiet har avgjort at slik prøve ikke skal tas.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne bestemmelsen, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år. Overtredelse er forseelse.

§ 144. Pliktmessig avhold

Den som fører

- 1. skip som har en største lengde på 15 meter eller mer og som brukes i næring, eller*
- 2. en småbåt som omfattes av forbudet i lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter § 33 første ledd og som brukes til passasjertransport i næring,*
må i tjenestetiden ikke nyte alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel. Forbudet gjelder tilsvarende for den som utfører eller forsøker å utføre tjeneste som er av vesentlig betydning for sikkerheten til sjøs, herunder los.

Forbudet gjelder også i et tidsrom av 8 timer før tjenesten begynner.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne bestemmelsen, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år. Overtredelse er forseelse.

§ 145. Alkotest, utåndingsprøve, blodprøve

Politiet kan ta alkotest (foreløpig blåseprøve) av en person

- 1. som det er grunn til å tro at har overtrådt bestemmelsene i §§ 143 og 144;*
- 2. som med eller uten egen skyld er innblandet i en ulykke;*
- 3. når det blir krevd som ledd i kontroll av skipstrafikken.*

Dersom resultatet av alkotesten eller andre forhold gir grunn til å tro at bestemmelsene i §§ 143 eller 144 er overtrådt, kan politiet fremstille vedkommende for utåndingsprøve, blodprøve og klinisk legeundersøkelse for å søke å fastslå påvirkningen. Slik fremstilling skal i alminnelighet finne sted for den som nekter å medvirke til alkotest.

Utåndingsprøve tas av politiet. Blodprøve kan tas av lege, offentlig godkjent sykepleier eller bioin-

geniør. Klinisk legeundersøkelse foretas når det er mistanke om påvirkning av andre midler enn alkohol eller når andre særlige grunner taler for det.

Kongen gir nærmere bestemmelser om undersøkelser som nevnt i paragrafen her.

VI

I kystvaktloven skal § 12 første ledd bokstav i og ny bokstav j lyde:

- i) lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter kapittel 3, og
- j) lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten kapittel 6 A. Politiets kompetanse etter sjøloven § 145 og regler gitt i medhold av den, gjelder tilsvarende for Kystvakten.

VII

I lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter gjøres følgende endringer:

§ 33 skal lyde:

Under påvirkning av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel må ingen føre eller forsøke å føre en småbåt som har:

1. motor som *fremdriftsmiddel*,
2. *seil* som fremdriftsmiddel og en største lengde på 4,5 meter eller mer, *eller*
3. *brukes til passasjertransport i næring*.
Føreren av en småbåt som nevnt i første ledd regnes alltid som påvirket når han eller hun:
 1. har en alkoholkonsentrasjon i blodet som er større enn 0,8 promille eller en alkoholmengde i kroppen som kan føre til så stor alkoholkonsentrasjon i blodet, eller
 2. har en større alkoholkonsentrasjon i utåndingsluft enn 0,4 milligram per liter luft.

Villfarelse med hensyn til alkoholkonsentrasjonens størrelse fritar ikke for straff.

En båtfører som forstår eller må forstå at det kan bli politiettersforskning på grunn av føringen, må ikke nyte alkohol eller ta annet berusende eller bedøvende middel i de første seks timene etter at føringen er avsluttet. Dette forbudet gjelder likevel ikke etter at

blodprøve eller utåndingsprøve er tatt, eller politiet har avgjort at slik prøve ikke skal tas.

Om bord på småbåter som brukes til passasjertransport i næring, gjelder bestemmelsen her også for andre som utfører eller forsøker å utføre tjeneste som er av vesentlig betydning for sikkerheten til sjøs. Sjøloven § 144 har regler om pliktmessig avhold om bord på slike båter.

§ 36 skal lyde:

§ 36. *Alkotest, utåndingsprøve, blodprøve*

Politiet kan ta *alkotest (foreløpig blåseprøve)* av en båtfører når:

1. det er grunn til å tro at båtføreren har overtrådt bestemmelsene i § 33,
2. båtføreren med eller uten egen skyld er innblandet i en ulykke, eller
3. båtføreren er blitt stanset som ledd i kontroll av båttrafikken.

Dersom resultatet av alkotesten eller andre forhold gir grunn til å tro at båtføreren har overtrådt bestemmelsene i § 33, kan politiet fremstille båtføreren for utåndingsprøve, blodprøve og klinisk legeundersøkelse for å søke å fastslå påvirkningen. Slik fremstilling skal i alminnelighet finne sted når føreren nekter å medvirke til *alkotest*.

Utåndingsprøve tas av politiet. Blodprøve kan tas av lege, offentlig godkjent sykepleier eller bioingeniør. Klinisk legeundersøkelse foretas når det er mistanke om påvirkning av andre midler enn alkohol eller når andre særlige grunner taler for det.

Kongen gir nærmere bestemmelser om undersøkelser som nevnt i paragrafen her.

§ 37 tredje punktum oppheves.

VIII

1. Straffeloven ny § 117 a og endringene i straffeloven § 152 b, lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbrytere m.v. § 16, straffeprosessloven §§ 210 og 230 og lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter § 36 trer i kraft straks.
2. Loven gjelder for øvrig fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Ågot Valle
president

Sigvald Oppebøen Hansen
sekretær